

GEOGRAFIA

Azterketaren oinarrizko egitura eta ebaluatzeko irizpide orokorrak

Zuzentzeko eta kalifikatzeko irizpideak, ponderazioak eta ebaluatzeko

baliabideak.

Berriazko irizpideak, hezkuntzan laguntza berezia behar duten

ikasleentzat.

IKASTURTEA: 2025-2026

IRAKASGAIA: **GEOGRAFIA**

I. Azterketaren oinarrizko egitura eta ebaluatzeko irizpide orokorrak

1. atala. Azterketaren oinarrizko egitura

Erantzun erdi irekia duten galderak eta galdera irekiek osatzen

dute azterketa osoa % 100ean. Azterketaren % 50a aukerak

ematen dituzten galderak izanen dira.

Azterketaren % 100 da konpetentziala.

Nafarroan, Batxilergoko Geografiako curriculumak 11 gai ditu, eta 4 galderatan galdetzen da horiei buruz. Irakasgaiaren edukien % 100 ebaluatzen dira.

Azterketa eredu bakarrekoa da: 4 galdera dauzka, 2,5 puntukoa bakoitza, eta oinarrizko jakintzen hiru multzoak (A, B eta C) hartzen dira kontuan haietan.

Ariketak diseinatzean, hauek hartuko dira kontuan:

- 1. galdera A eta/edo B multzoko gaiei buruzkoa izanen da (ez du aukerarik emanen erantzuteko).
- 2. galdera A eta/edo C multzoko gaiei buruzkoa izanen da ((ez du aukerarik emanen erantzuteko).
- 3. galdera praktikoa izanen da. Bi aukera emanen zaizkie ikasleei erantzuteko: bat B multzoko gaiei buruzkoa izanen da, eta C multzoko gaiei buruzkoa.
- 4. galderan, geografiako oinarrizko kontzeptuetatik abiatuz, testuak definitu, identifikatu edo idatzi behar dira. Bi aukera emanen zaizkie ikasleei erantzuteko Aukera horietako bakoitzean A, B eta/edo C multzoko gaiei buruz galdetuko da.

1. GALDERA (nota osoaren % 25 = 2,5 puntu).

1. Galdera konpetentziala da, A eta/edo B multzoetako oinarrizko jakintzekin erlazioa du(t)en testu iruzkin batean, infografia batean edo irudi batzuetan (argazkiak, kartografiak edo grafikoak) oinarritua (nahitaez erantzun beharrekoa da). 2,5 puntu.

Berrokak edo lapiaz baten argazkia, Teidekoa edo Errege Bardeakoa 3Z, B multzoa.

Kokalekua, arroka mota, aro geologikoa, eta erliebe motak.

Landaredia. Landare populazio baten argazkia: pagadia, artelatz basoa, dragoak. 5Z,

B multzoa. Mota, kokalekua, ezaugarriak eta analisisa.

Suteak (testua eta mapa) eta tenperaturen anomalien mapa. Z6, B multzoa.

Esaterako. Suteak.

- a. Esan estatuko zein alderditan izaten diren basoetako sute gehienak. Aipatu bi autonomia erkidego, sute gehien izaten dituzten eremuan daudenak.
- b. Esan zein izan den mende honetako urterik okerrenea baso suteei dagokienez, eta zein teknika erabili den hori erabakitzeko.
- c. Analizatu testuak ematen dituen baso suteen zergatikoak, eta azaldu beste batzuk (naturak zein gizakiak sortuak).
- d. Zerrendatu baso suteek ingurumenean, ekonomian eta gizartean izaten dituzten ondorioak, eta esan zein diren horrelako hondamendiak prebenitzen laguntzeko bi neurri.

Temperaturen anomalien mapa

- a. Esan zein autonomia erkidegotan izan zuten 1,5 eta 2,5 graduren arteko anomalia termikoa.
- b. Azaldu nolako erlazioa dagoen erregistratu ziren anomalia termikoen eta izan ziren bero boladen artean.
- c. Azaldu nolako erlazioa dagoen berotze globalaren ondorioen eta mapan ageri den errealitatearen artean.

2. GALDERA (nota osoaren % 25 = 2,5 puntu).

2. Galdera konpetentziala da, A eta/edo B multzoetako oinarritzko jakintzekin erlazioa du(t)en testu iruzkin batean, infografia batean edo irudi batzuetan (argazkiak, kartografiak edo grafikoak) oinarritua (nahitaez erantzun beharrekoa da). 2,5 puntu.

Paisaia ozeanikoaren, barnealdeko eta itsasertzeko paisaia mediterraneoaren, mendiko paisaiaren, kanarietako paisaiaren argazkia(k). Z7,C multzoa. Sarrera. Kokalekua. Ingurune fisikoa, populatze prozesua eta lursailak, nekazaritzakoak, abeltzaintzakoak, basokoak.

Nekazaritza. Olibadiaren argazkia. Z7. C multzoa. Sarrera. Kokalekua. Faktore fisikoak eta giza faktoreak. Populatze prozesua eta kokapen geografikoa. Produkzio mota, erabilerak eta ezaugarriak.

Industrialde baten argazkia. Z8. C multzoa. Kokalekua. Faktore industrialak. Kokaleku mota. Kokagunea. Industria mota eta tamaina. Eremu industrialak. Arazoak, desorekak eta heterogeneotasuna. Etorkizuneko erronkak: aztarna ekologikoa, deslokalizazioa eta trantsizioa.

Populazioaren dentsitateen/desoreken mapa. Z10, C multzoa. Mapa duen testu baten ulermena.

Iruñeko plano. Z11. C multzoa Erlazionatu faktore fisikoak eta Iruñearen kokagunea eta kokapen geografikoa. Esan bilakaera historikoaren arabera zein diren planoaren ezaugarriak, alde zaharra, lehenbiziko zabalgunea eta bigarren zabalgunea nabarmenduz. Esan nolako garrantzi historikoa eta soziala duen 1 zenbakiaren bidez seinalatutako tokiak.

3. GALDERA (nota osoaren % 25 = 2,5 puntu)

3. Galdera praktikoa da (mapa, grafiko, plano edo taula batean oinarritua), B eta C multzoetako oinarritzko jakintzei buruzkoa. (2 proposamen aurkeztuko zaizkie ikasleei, eta bietako bati bakarrik erantzun behar diote). 2,5 puntu.

Espainiako mapa hidrografikoa. Z5, B multzoa.

- a) Lotu A, B eta C letrak bakoitzari dagokion Espainiako isurialde hidrografikoarekin. Esan, halaber, B letra duen isurialdean dauden probintziak.
- b) Idatzi zein den 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 edo 9 zenbakia duen ibai bakoitzaren izena bere zenbakiarekin batera. Eta, horrez gain, erantzun galdera hauei: Zergatik da zabalagoa isurialde atlantikoa mediterraneoa baino?
- c) Esan zein diren 2, 9, 4 eta 7 zenbakiak dituzten ibaien izenak. Zein dira ibai horien eta isurialde atlantikoko ibaien arteko alderik garrantzitsuenak? Esan zein diren 1, 3, 5, 6 eta 8 zenbakiak dituzten ibaien izenak. Zein dira ibai horien eta isurialde mediterraneoko ibaien arteko alderik garrantzitsuenak?

Klimograma. Z4, B multzoa.

- a) Iruzkindu klimaren elementuen (tenperaturen eta prezipitazioen) bilakaera urtean zehar (1,5 puntu).
- b) Azaldu zer faktorek adierazten diguten zein den klima mota hori, eta kokatu gutxi gorabehera non dagoen (1 puntu).

Turismo mapa. Z9, C multzoa.

- a) Lotu elkarrekin 1etik 8ra bitarteko zenbakiak eta dagozkien hiriak, eta adierazi zer turismo mota den nagusi hiri horietako bakoitzean.
- b) Esan zein diren turismo dentsitate handiko probintzien izenak eta zer turismo mota den nagusi probintzia horietako bakoitzean.
- c) Azaldu Atlantikoko eta Mediterraneoko turismo eremuen arteko kontrasteak.

2023ko biztanleriaren piramidea. Z10, C multzoa.

- a) Grafiko mota eta irudikatzen duen biztanleriaren ezaugarriak, adin eta sexu taldeei begira (1 puntu).
- b) Grafikoak irudikatzen duen egoeraren zergatikoak eta ondorioak (1,5 puntu).

4. GALDERA (nota osoaren % 25 = 2,5 puntu)

4. 2 termino geografiko definitu behar dira eta beste 3 identifikatu bakoitzaren definiziotik abiatuta, edo alderantziz (A, B eta/edo C multzoak). Ikasleek bi termino sorta izanen dituzte aukeran, eta bat aukeratu behar dute, terminoak nahasi gabe, ordea. 2,5 puntu.

2. atala. Ebaluatzeko irizpide orokorrak

Zuzentasun ortografikoak nota osoaren % 10a egingen du gehienez, hau da, 1 puntu. Ortografiaren irizpidea ez zaie aplikatuko hezkuntzan laguntza berezia behar duten ikasleei.

Ebaluatzeko irizpideak curriculumekoak dira hitzez hitz. Irizpide orokorrak dira eta irakasgaiaren berariazko irizpideak. Irizpide horiek jatorrian dauzkaten zenbakiak agertzen dira.

1.1. Modu kritikoan analizatzea irakasgaiaren jakintzekin erlazioa duten kontzeptuak eta prozesuak, eta zenbait formatutan, hala nola mapetan (mapa topografikoak, hidrografikoak, geologikoak, landarediari buruzkoak, etab.), ebakiduretan, ereduetan, fluxu diagrametan eta bestelakoetan dagoen informazioa hautatuz eta interpretatuz egin behar da hori.

1.2. Ikasgaiaren jakintzekin erlazioa duten informazio edo iritzi arrazoituak komunikatzea, eta horiek modu argian eta zorrotzean eta hiztegi eta formatu egokiak erabiliz transmititzea, hala nola mapak (topografikoak, hidrografikoak, geologikoak, landarediari buruzkoak, etab.), ebakidurak, ereduak, fluxu diagramak edo beste batzuk erabiliz, eta azalpenean beharbada azalduko diren galderei zehazki erantzunez.

2.1. Ikasgaiaren jakintzekin erlazioa duten edukiak sortzea eta galderak egitea, eta galderei erantzuna ematea, iturriak aurkituz, iturrien aipamena behar den bezala eginez eta informazioa hautatuz, antolatuz eta modu kritikoan analizatuz.

2.2. Paisaia naturaletatik eta gizatiartuetatik informazioa ateratzea ikusizko iturriak analizatuz, elementu geografikoak bereiziz eta faktore fisikoen eta giza faktoreen eragina eta elkarren arteko erlazioak interpretatuz.

3.1. Espainiako eta Nafarroako espazio geografikoaren pertzepzioari buruz hausnartzea, ezaugarri komunak eta berariazkoak dituzten eskualde geomorfologikoak eta bioklimatikoak mapetan lokalizatuz eta ezagutuz, eta ingurumenaren jasangarritasunari egiten dioten ekarpena nabarmenduz.

3.2. Paisaia naturalen dibertsitatea eta berezitasuna identifikatzea, haien banaketa, ezaugarriak eta kontrasteak alderatuz autonomia erkidegoan, Espainian eta Europan, bai eta ingurune horiekin erlazionatzeko giza moduak ere.

6.2. Nafarroako, Espainiako eta Europako desoreka sozioekonomikoen jatorriari buruz argudiatzea, hirugarren sektorea nagusi den gizarte honetan jarduera ekonomikoak eta biztanleria lokalizatze faktoreak analizatuz.

II. Zuzentzeko eta kalifikatzeko irizpideak, ponderazioak eta ebaluatzeko baliabideak**1. atala. Zuzentzeko eta kalifikatzeko irizpideak**

Azterketaren iraupena: 90 minutu.

Ebaluatzeko irizpide orokorrak	Zuzentzeko eta kalifikatzeko irizpideak. Zenbakizko balioa.
1.1. Modu kritikoan analizatzea irakasgaiaren jakintzekin erlazioa duten kontzeptuak eta prozesuak, eta zenbait formatutan, hala nola mapetan (mapa topografikoak, hidrografikoak, geologikoak, landarediari buruzkoak, etab.), ebakiduretan, ereduetan, fluxu diagrametan eta bestelakoetan dagoen informazioa hautatuz eta interpretatuz egin behar da hori. 1.2. Ikasgaiaren jakintzekin erlazioa duten informazio edo iritzi arrazoituak komunikatzea, eta horiek modu argian eta zorrotzean eta hiztegi eta formatu egokiak erabiliz transmititzea, hala nola mapak (topografikoak, hidrografikoak, geologikoak, landarediari buruzkoak, etab.), ebakidurak, ereduak, fluxu diagramak edo beste batzuk erabiliz, eta azalpenean beharbada azalduko diren galderei zehazki erantzunez. 2.2. Paisaia naturaletatik eta gizatiartuetatik informazioa ateratzea ikusizko iturriak analizatuz, elementu geografikoak bereiziz eta faktore fisikoen eta giza faktoreen eragina eta elkarren arteko erlazioak interpretatuz. 3.1. Espainiako eta Nafarroako espazio geografikoaren pertzepzioari buruz hausnartzea, ezaugarri komunak eta berariazkoak dituzten eskualde geomorfologikoak eta bioklimatikoak mapetan lokalizatuz eta ezagutuz, eta ingurumenaren jasangarritasunari egiten dioten ekarpena nabarmenduz.	Definizioen zorroztasuna. Hiztegi egokia menderatzea, hitz teknikoak erabiltzea. Oinarrizko edukiak eta kontzeptuak identifikatzea eta haien jakintza maila egokia edukitzea. Azalpenak ordena koherentean eta zuzenean azaltzeko gaitasuna izatea. 1 puntu. Fenomeno geografikoak kokatzen jakitea, eta, fenomeno horien kausak eta ondorioak zehaztuz, haiek azaltzen jakitea eta, halaber, emandako datuetan oinarrituta, ondorioak ateratzea. 2,5 puntu. Informazio grafikoa (mapak eta grafikoak) irakurtzeko eta interpretatzeko gaitasuna izatea. 2,5 puntu.

2.1. Ikasgaiaren jakintzekin erlazioa duten edukiak sortzea eta galderak egitea, eta galderei erantzuna ematea, iturriak aurkituz, iturrien aipamena behar den bezala eginez eta informazioa hautatuz, antolatuz eta modu kritikoan analizatuz. 3.2. Paisaia naturalen dibertsitatea eta berezitasuna identifikatzea, haien banaketa, ezaugarriak eta kontrasteak alderatuz autonomia erkidegoan, Espainian eta Europan, bai eta ingurune horiekin erlazionatzeko giza moduak ere. 6.2. Nafarroako, Espainiako eta Europako desoreka sozioekonomikoen jatorriari buruz argudiatzea, hirugarren sektorea nagusi den gizarte honetan jarduera ekonomikoak eta biztanleria lokalizatzeko faktoreak analizatuz. Ortografia	Fenomenoen elkarren arteko erlazioak analizatzeko gai izatea. Edukiak hierarkizatzeko eta haien arteko erlazioak ezartzeko gai izatea. 2,5 puntu. Informazio geografikorako iturriak erabiltzeko eta maneiatzeko trebetasuna izatea. 1,5 puntu. Ortografiaren balorazioa ez da izanen azkeneko notaren % 10 baino gehiago, gehienez ere. Errepikatzen diren ortografia akatsak akats bat balira bezala kontatuko dira. Akats kopuruaren arabera balio hauek kenduko dira: 0-4 akats: 0 puntu. 5-9 akats: 0,25 puntu. 10-14 akats: 0,50 puntu. 15-19 akats: 0,75 puntu. 20 akats edo gehiago: 1 puntu. Ortografiaren irizpidea ez zaie aplikatuko hezkuntzan laguntza berezia behar duten ikasleei.
--	---

Gai honetan berriazko konpetentzia hauek izanen dute lehentasuna:

2. berriazko konpetentzia: Ikusizko informazio iturriak interpretatuz ulertzea espazio geografikoaren konplexutasuna, paisaia naturalen eta gizatiartuen aberastasuna estimatzeko eta jasangarritasuna printzipioa den aldetik balioesteko ekosistema naturalen eta giza ekintzaren arteko harremanean.

3. berriazko konpetentzia: Espainiako naturaren dibertsitatea eta Europan duen berezitasun geografikoa analizatzea, erliebearen, klimaren, hidrografiaren eta biodibertsitatearen ezaugarri komunak eta espezifikokoak konparatuz, espazioaren pertzepzio pertsonalari buruz hausnartzeko.

4. berriazko konpetentzia: Informazio Geografikoaren Teknologia (IGT), geografiaren berezko metodoak eta teknikak edo antzeko zientzietakoak aplikatzea, fenomeno naturalak eta giza fenomenoak lokalizatzea eta horien mugak edo kategoriak zorrotz arrazoitzea, edozein analisisan edo jarduteko proposamenetan eskalaren problema efizientziaz konpontzeko.

5. berriazko konpetentzia: Sistema ekonomikoen eta azkenaldiko portaera sozialen bilakaera barne hartzen duen testuingurua den aldetik onartzea globalizazioa, bere kausa-efektu erlazioak ikertzea eta eskala guztietako interkonexioa eta interdependentzia demostratzen duten produktu propioak sortzea, giza duintasunarekiko eta ingurumenarekiko errespetua sustatzeko herritartasun globalaren oinarri den aldetik.

6. berriazko konpetentzia: Espainiako lurraldeen eta egitura soziolaboralaren eta demografikoaren desorekak modu kritikoan azaltzea, ezagutuz zein izan diren egungo desberdintasunak sortzen lagundu duten prozesuak eta erabakiak, eta horrekin indartzeko elkartasunaren kontzientzia eta Espainiako eta Europako lankidetzarako eta kohesiorako mekanismoekiko konpromisoa.

2. atala. Ponderazioak

Azterketa 0tik 10era kalifikatuko da, bi dezimalekin. Puntuazioa 0,25en multiploa izanen da.

1. Galdera konpetentziala da (argazkietan, kartografian edo grafikoetan oinarritua). Nahitaez erantzun beharrekoa da.

2,5 puntu.

2. Galdera konpetentziala da (argazkietan, kartografian edo grafikoetan oinarritua). Nahitaez erantzun beharrekoa da.

2,5 puntu.

3. Galdera praktikoa da. Bi proposamen izanen dituzte aukeran ikasleek, eta bietako bati erantzun behar diote. **2,5 puntu.**

4. Bi termino geografiko definitzea eta haien definiziotik abiatuta beste hiru identifikatzea, edo alderantziz. Bi proposamen izanen dituzte aukeran ikasleek, eta bietako bati erantzun behar diote, biak nahasi gabe. **2,5 puntu.**

3. atala. Ebaluatzeko tresnak

Azterketa idatzia.

III. Berariazko irizpideak, hezkuntzan laguntza berezia behar duten ikasleentzat

534/2024 Errege Dekretuaren 13. artikuluan ezarritakoaren arabera, zeina CRUEk 2024ko irailaren 27an hartu zituen erabakietan zehazten baita, sortutako testuen zuzenketa ortografikoa baloratzeko irizpideak % 10ko pisua izanen du irakasgai honen azkeneko notan, testu luzeak idaztea eskatzen baitu azterketak.

Era berean, irizpide hori proportzioan aplikatuko zaie dislexia eta/edo disortografia diagnostikatua duten ikasleei, bai eta hizkuntzaren garapenari eragiten dion desgaitasunen bat dutenei ere, betiere egokitzapen hori izan badute unibertsitatera sartu baino justu aurretik dagoen hezkuntzako etapan, eta organo eskudunari aldeztu aurretik eskaera egin badiote.

Ondorioz, balorazio irizpide hori era proportzionalean aplikatu daitekeenez, erabaki da aurreko paragrafoan aipatzen diren ikasleen azterketak zuzentzean ez dela kontuan hartuko irizpide hori.

Neurri hori era independentean aplikatzen da, hezkuntzan laguntza berezia behar duten ikasleen diskriminaziorik eza eta aukeren berdintasuna ziurtatzeko ezartzen diren bestelako egokitzapenerako neurriak gorabehera, araudian ezarritakoari jarraikiz.